

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

підлягав подальшому зміненню студентом в залежності від його здібностей, індивідуальних можливостей щодо виконання навчального навантаження [10, с.108-109].

Список використаних джерел

1. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 60. «Протоколи №1-9 засідань Совета физико-математического факультета и документы к ним. 30 августа 1995 г. – 23 июня 1996 г.». – 16 арк.
2. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 64. «Протоколы заседаний Совета естественного факультета и документы к ним. 5 августа 1995 г. – 26 июля 1996 г.» – 24 арк.
3. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 113. «Протоколы заседаний Совета естественного факультета и документы к ним. 12 сентября 1996 г. – 18 июня 1997 г.» – 19 арк.
4. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 116. «Протоколы № 1-20 заседаний сектора химии и документы к ним». – 26 арк.
5. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 148. «Протоколы №№ 1-44 заседаний исполнительного совета университета и документы к ним. 8 сентября 1997 г. – 25 августа 1998 г.» – 274 л.
6. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 329. «Протоколы № 1-17 заседаний кафедры химии та документы до них. 4 вересня 2001 р. – 27 червня 2002 р.» – 51 арк.
7. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 398. «Протоколы № 1-10 заседаний кафедры математики та документы до них. 30 серпня 2002 р. – 20 травня 2003 р.» – 41 арк.
8. Архів Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Од. зб. 635. «Протоколы № 1-16 заседаний кафедры химии и документы к ним. 29 августа 1990 г. – 26 мая 1991 г.» – 66 арк.
9. Васільєва Т. В. Керована академічна самостійність / Т. В. Васільєва // Радянська школа. – 1989. - №12. – С.68-71.
10. Годованюк Т. Л. Індивідуальне навчання у вищій школі : Монографія / Т. Л. Годованюк. – К. : НПУ імені Драгоманова, 2010. – 160 с.
11. Державний архів Одеської області (ДАОО). Фонд Р-6570 Одесский государственный педагогический институт им. К.Д. Ушинского. Оп.1. Од. зб. 666. «Протоколы заседаний Совета института с.№1 по №13. Начато: 4 сентября 1967 г. Окончено: 3 августа 1968 г.» – 230 арк.
12. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України). Фонд Ф-166. Міністерство освіти УРСР. Оп. 15 Од. зб. 4164. «Річний звіт Міністерства освіти УРСР про роботу педагогічних вузів УРСР за 1963-1964 навчальний рік». – 110 арк.

УДК: 378.147: 37.011.3 - 051

ЖИТТЄВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

І. В. Радченя, м. Харків

У тезах проаналізовано життєвотворчий потенціал майбутнього вчителя як рушійної сили розвитку педагогічної науки. Розглянуто сутність понять «розвиток» та «життєвотворчий потенціал». Великого значення набуває формування життєвотворчого потенціалу в процесі підготовки майбутніх учителів, тому висуваються певні вимоги до майбутніх педагогів. Звернено увагу на

завдання викладачів педагогічних ВНЗ, які готують майбутніх спеціалістів, що вміло володітимуть життєвотворчим потенціалом та застосовуватимуть його у своїй практичній діяльності.

Ключові слова: життєвотворчий потенціал, майбутній учитель, розвиток, підготовка, формування.

The article depicts future teacher's life creating potential as a motivating force for pedagogical science development. The essence of the concepts of «development» and «life creating potential» has been defined. The formation of life creating potential in the process of future teachers' training is of great importance, therefore, specific requirements for future teachers are put forward. The attention in the article has been given to the tasks to teachers of the higher pedagogical establishments, as they train future professionals to expertly use their life creating potential and apply it in their practical activities.

Key words: life creative potential, future teacher, development, training, formation.

Характерною ознакою інтенсивності інноваційних процесів в українській освіті є розробка та впровадження фахівцями новаторських педагогічних концепцій, технологій та програм, спрямованих на вдосконалення ключових характеристик навчально-виховного процесу й задоволення актуальних потреб кожної особистості в процесі її життєвого становлення. Однією з перспективних освітніх концепцій є педагогіка життєтворчості особистості, головною ідеєю якої є становлення учня як суб'єкта свого життя, здатного й готового до його проектування та успішного здійснення. У центрі педагогіки життєтворчості – питання розробки та реалізації особистістю власного життєвого проекту, досягнення життєвого успіху, компетентного реагування на різноманітні життєві виклики. Але подальший розвиток наукової концепції педагогіки життєтворчості особистості гальмується недостатньою дослідженістю життєвотворчого потенціалу майбутнього вчителя, відсутністю цілісного бачення його глибоких зв'язків з ідеями класиків української педагогіки, які протягом століть боролися за створення нової школи на основі творчості та зв'язку освіти з життям.

Науковці розглядали лише окремі аспекти історико-педагогічних засад педагогіки життєтворчості: виникнення її ідей в українській освіті (О. Джура, І. Єрмаков, В. Нечипоренко), зокрема в науково-педагогічній спадщині Г. Сковороди (А. Мудрик), О. Корфа (В. Ницета), В. Сухомлинського (С. Вітвицька), а зовсім не приділяли уваги життєвотворчому потенціалу майбутнього вчителя як рушійній силі розвитку педагогічної науки.

Спочатку хотілося б звернути увагу на поняття «розвиток», яке стосується саме педагогічної науки. Розвиток – це специфічний процес зміни, результатом якого є виникнення якісно нового, поступальний процес сходження від нижчого до вищого, від простого до складного. Оскільки розвиток – це процес, то він, як і будь-який розвиток, має рушійну силу. Рушійною силою процесу розвитку є результат суперечностей між фізичними та соціально-психічними потребами людини — з одного боку та наявним рівнем фізичного, психічного і соціального розвитку — з другого. Рушійна сила проявляється в підвищенні фізичної й соціально-психічної

активності особистості, яка спрямована на розвиток системи якостей, необхідних для задоволення певних потреб [2, с. 19].

Поняття «життєвотворчий потенціал» є містким й інтеграційним утворенням, яке формується на підставі тісного впливу і взаємодії як внутрішніх, так і зовнішніх чинників. Це певна інтелектуальна структура, яка складається із сукупності психічних процесів, якостей та здібностей особистості, що реалізуються у процесі життєвої творчості. Особливого значення набуває формування життєвотворчого потенціалу в процесі підготовки майбутніх учителів.

Майбутній педагог має використовувати різноманітні моделі навчальної програми, оновлювати знання з предметів, опановувати найновіші підходи до навчання і викладання. Учитель-професіонал є реальним суб'єктом педагогічної діяльності. Він уміє будувати розвивальні педагогічні ситуації, а не просто ставити і вирішувати дидактичні завдання.

У сучасних умовах існує гостра потреба суспільства в тому, щоб його члени навчилися адаптуватися до швидких соціально-економічних змін, тому формування у людини творчого ставлення до навколишнього світу і його пізнання, а разом із тим і пізнання себе у світі, визначення власної життєвої позиції є надзвичайно важливим [1, с. 6].

Завдання викладачів педагогічних ВНЗ – розширити знання з педагогіки і психології та вдосконалити професійні вміння, створити інноваційний простір для формування активної та творчої особистості, яка володіє життєвотворчим потенціалом, що є необхідним для самовизначення та успішної самореалізації.

Потреба суспільства в школах нового покоління вимагає особливої уваги до інноваційних процесів. Зараз вважають, що нове в педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які ще не використовувались, а й той комплекс елементів або окремі складники педагогічного процесу, що дають змогу ефективно вирішувати завдання розвитку й саморозвитку творчої особистості.

Отже, майбутній учитель повинен розвивати в собі потребу в цілеспрямованому і систематичному самовдосконаленні себе як творчої особистості, розвивати професійні вміння, допомагати своїм вихованцям відкривати власний життєвотворчий потенціал.

Водночас треба мати на увазі, що сучасні глобалізаційні процеси визначають нові аспекти фахової підготовки майбутніх учителів, яким доведеться працювати в складних умовах взаємопроникнення не тільки наукових знань, передових технологій, але й культур.

Таким чином, життєвотворчий потенціал майбутнього вчителя є рушійною силою розвитку педагогічної науки. Теоретична значущість і недостатня практична розробленість теми відкривають перспективи для подальшого її дослідження.

Список використаних джерел

1. Гекало Л. Розвиток творчого потенціалу педагога / Л. Гекало // Початкова освіта. – 2014. – № 10. – С. 5 – 8.
2. Педагогіка у запитаннях і відповідях: навч. посібник для вузів / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2006. – 312 с.